

PRAKTIJKVOORBEELD

Atlant: geleerde lessen uit Energiestrijd Zorghuizen voor huidige campagnes

juli 2022

Barbara de Hulster, projectleider duurzaamheid bij Atlant, deelt haar ervaringen met het organiseren van duurzaamheidscampagnes in haar organisatie. Ze vertelt over de voorbereiding, het aansluiten bij bestaande campagnes, het ontwikkelen van eigen duurzaamheidsacties, de uitvoering en hoe medewerkers en cliënten te betrekken.

Dit praktijkvoorbeeld is een illustratie bij de EVZ-maatregel [Hoe organiseer je een energiecampagne bij een zorginstelling?](#) In 2019 pionierde Atlant bij het organiseren van campagnes om bewustzijn rondom duurzaamheid binnen de organisatie te stimuleren. De lockdown in 2020 en 2021 vertraagde dit proces, omdat de focus vooral op de veiligheid van de bewoners en medewerkers lag.

Atlant

Atlant bestaat uit diverse verpleeghuizen en woonzorgcentra. Ze bieden huisvesting, verzorging, verpleging en begeleiding aan cliënten. Daarnaast maken cliënten die nog zelfstandig wonen ook gebruik van de voorzieningen die Atlant biedt. Atlant is gespecialiseerd in de juiste (verpleeghuis)zorg aan patiënten met Korsakov, Huntington, dementie of CPV (Chronisch Psychiatrische Verpleeghuiszorg). De zorggroep heeft zo'n 1.450 medewerkers (962 fte) en in het begin van 2020 760 vrijwilligers. Op negen locaties binnen de gemeente Apeldoorn ondersteunen zij ruim 900 mensen 24 uur per dag, waarvan iets meer dan 700 intramuraal.

Atlant, verpleeghuis Heemhof

De zorginstelling heeft in 2019 meegedaan met de Energiestrijd Zorghuizen. Ook voerde Atlant eigen duurzaamheidsacties uit.

Energiestrijd Zorghuizen

Sinds 2012 organiseert Urgenda de Energiestrijd Zorghuizen. Tijdens de wintermaanden strijden zorghuizen tegen elkaar om zoveel mogelijk energie te besparen, met behoud van comfort. De besparing kan oplopen tot 15%. Inmiddels hebben meer dan zeventig zorghuizen door heel Nederland meegedaan. Tijdens de campagnetijd geeft Urgenda zorghuizen inzage in hun energiegebruik, biedt ondersteuning op technisch gebied en helpt met besparingen door kleine veranderingen te stimuleren. Aan het eind kan elk zorghuis iets leuks doen met de opbrengst. Meer info: urgenda.nl

Energiestrijd bij Atlant

In de winter van 2019 heeft Atlant meegedaan aan de Energiestrijd Zorghuizen, een landelijke energiebesparende campagne. Het voordeel van het aansluiten bij een bestaande campagne is dat het doel van de campagne, de campagnetijd en de werkwijze van tevoren bekend zijn. Atlant nam deel met woonzorgcentrum De Loohof. Hier konden ook enkele bewoners actief meedoen. De deelname had verschillende doelen: energie besparen, vergroten bewustwording van energieverbruik bij medewerkers en bewoners mee laten doen.

Energiecaptains bij de Energiestrijd

Op de locatie zijn energiecaptains aangesteld: een zorgmedewerker en een activiteitenbegeleider. Samen met de projectleider brachten zij in kaart wat per maand te doen. Ze baseerden zich op acties die andere instellingen eerder uitgevoerd hadden. De technische dienst besprak met medewerkers van de deelnemende locatie welke duurzame maatregelen effect zouden hebben. Zo ontdekten ze dat in het restaurant de lampen elke ochtend al vroeg aan gingen, terwijl de eerste mensen pas om 10 uur arriveerden. Het tijdstip waarop de verlichting aangaat, is aangepast.

Andere energiebesparende maatregelen die zijn genomen zijn:

- Installeren van ledverlichting.
- Stickers bij de wasmachines met een wist-je-datje over de kosten van een halve was.
- Zorgmedewerkers vragen lampen uit te doen bij het verlaten van een ruimte.
- Deelnemen aan de Nationale Warmetruieendag.

De Loohof realiseerde een totale besparing op elektriciteit en gas van 12,5% (een besparingsbedrag van 3.600 euro).

Bewoners betrekken

Om de bewoners te betrekken zijn diverse acties ondernomen. De Grootouders voor het Klimaat zijn op bezoek geweest op de afdeling. Vanuit dit bezoek kwam het gesprek tussen de bewoners op gang. Ze gaven bijvoorbeeld aan dat ze het zonde vonden om een vol glas water bij de medicatie te krijgen, terwijl zij maar een slokje nodig hebben. Ook kwam het verzoek om vaker vegetarisch te eten.

Met de muziekgroep van de bewoners is een energielied opgesteld. De bewoners vonden het lied geweldig. Als afsluiting van de Energiestrijd zouden zij samen met de medewerkers optreden met dit lied. *Vanwege de coronalockdown is dit optreden uitgesteld.*

Grootouders voor het Klimaat

De beweging Grootouders voor het Klimaat zet zich in om de aarde leefbaar te houden voor de volgende generaties. Ze organiseren acties, doen mee aan demonstraties, vergroten bewustzijn door bijvoorbeeld over klimaatverandering voor te lezen aan kinderen, lezingen te geven aan volwassenen over energietransitie, duurzame landbouw. Meer info: grootoudersvoorhetklimaat.nl

Toen de 'Grootouders voor het Klimaat' bij Atlant langskwamen, stelden de bewoners voor om vaker vegetarisch te eten

Met de bewoners is ook een quiz gespeeld met vragen over energiebesparende maatregelen. Lang niet alle bewoners zullen door deze activiteiten energie kunnen besparen. Maar ze waarderen de activiteiten wel.

Effect campagne

Bij de Energiestrijd is het effect in de cijfers terug te zien. Er is een besparing van 12,5% op het energieverbruik (gas en elektra)

behaald. Het gesprek tussen de technische dienst en het zorgpersoneel was een succes. De technische dienst gaat het gesprek over energiebesparende maatregelen met alle afdelingen voeren. Ook de facilitair coördinatoren gaan dit doen. Vanuit ieders functie wordt gekeken welke rol zij in de verduurzaming van Atlant kunnen spelen.

Eigen duurzaamheidscampagne

In 2019 organiseerde Atlant naast de Energiestrijd ook een eigen duurzaamheidscampagne door het jaar heen. Het doel van de campagne is om medewerkers in actie te laten komen en van duurzaamheid een actueel thema te maken binnen Atlant. Het thema was afval scheiden.

Uitgevoerde acties rondom het thema afval scheiden waren:

- Ophangen van posters waar het personeel duurzame verbeteringen op kan schrijven.
- Facilitair coördinatoren controleren afvalbakken en zorgen dat de faciliteiten op orde zijn.
- Verspreiden van flyers en posters over afval scheiden en de afvalcijfers delen via intranet.
- Van het gescheiden groenafval is compost gemaakt en uitgedeeld aan de medewerkers, samen met bloembollen van een lokale teler.
- Terugkoppelen van resultaat van acties: via intranet delen van foto's van de bloembollen in bloei.
- Plaatsen van duurzame wist-je-datjes op intranet.

Effect eigen duurzaamheidscampagne

De medewerkers stellen meer vragen over verduurzaming. Ook bij het teamoverleg draagt het personeel tips aan. De medewerkers vinden het wel lastig deze tips zelf op te volgen. Om dit te bevorderen gaat Atlant in de toekomst met Duurzaamheidsambassadeurs werken. Dit zijn zorgmedewerkers die hun collega's gaan stimuleren acties zelf op te pakken, in plaats van dat het vanuit de kantoormedewerkers en facilitaire dienst opgelegd wordt. Op deze manier streeft Atlant ernaar dat in de toekomst verduurzaming door de hele organisatie gedragen wordt.

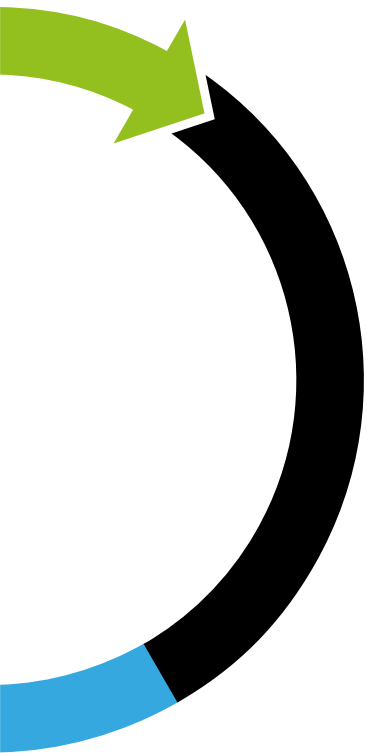
Hoe gaat het nu, twee jaar later?

Het effect op draagvlak van de acties is lastig te meten. Binnen de afdelingen Service en Advies heeft duurzaamheid de aandacht. Onder de zorgmedewerkers is het effect wisselend: de een vindt het vanuit zichzelf erg belangrijk en de ander heeft er weinig aandacht voor. Duurzaamheidsambassadeurs sluiten aan bij teamoverleggen.

In 2021 waren er ook weer duurzaamheidsacties:

- Earth Hour: licht uitdoen op de afdelingen.
- Mei Plasticvrij: bij wandelingen met cliënten zwerfafval opruimen met prikkers vanuit de gemeente.
- Voedselverspilling meten om hiervoor bewustwording op de afdeling te krijgen.

Het continu meten van voedselverspilling heeft veel effect. De zorgmedewerker die het eten en drinken inkoopt, is bewuster van de hoeveelheid die nodig is. Een andere afdeling gaat er ook mee starten en zo zal Atlant deze actie verder uitrollen.

Het expertisecentrum verduurzaming zorg wordt uitgevoerd door:

Stimular

MPZ

TNO

in afstemming met de brancheorganisaties NFU, NVZ, ActiZ, VGN en GGZ Nederland

Contactpersoon: Anne Jacobs, a.jacobs@stimular.nl

Er is geen garantie dat de bovenstaande informatie correct, up-to-date en/of volledig is. De informatie en vermelde gegevens zijn dan ook niet uitputtend bedoeld, de inhoud is van informatieve aard en is niet leidend voor een specifieke situatie.